

УДК 930.25

О. Коломієць, канд. пед. наук, доцент

М. Люлько, магістр гр. ІС-21М (1,4)

Центральноукраїнський національний технічний університет

РОЛЬ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОНЛАЙН-ВИСТАВОК В АРХІВНИХ УСТАНОВАХ

У статті досліджено роль програмного забезпечення в організації онлайн виставок, що має задовольнити потреби в оперативності фіксації, збору, оброблення, зберігання, пошуку та передачі документальної інформації, а також надання цієї інформації в будь-який проміжок часу і в зручній формі для будь-якого структурного відділу архівної установи та її користувачів.

документальні виставки, архівна установа, інформаційні технології, віртуальні фотоальбоми, інформаційні стени

Актуальність статті. Актуальність проблеми ефективності програмного забезпечення в організації онлайн виставок обумовлюється необхідністю застосування сучасних високотехнологічних і прогресивних підходів до організації діяльності сучасних архівних установ, активного використання ними віртуального середовища, завдяки чому з'являється більш широкий доступ до архівних документів. Одним із напрямів цієї діяльності є організація та проведення документальних виставок онлайн.

Мета статті. Проаналізувати роль програмного забезпечення в організації онлайн виставок, визначити можливості для його удосконалення та підвищення ефективності.

Одним із стратегічних напрямів організації доступу до архівної інформації, що становить історичну та культурну цінність, є оцифрування документів.

У контексті розвитку відкритого суспільства маємо характеризувати й діяльність архівів України в плані репрезентації архівних інформаційних ресурсів в мережі «Інтернет», зокрема й через створення веб-сайтів архівних установ, об'єднаних у єдиний вебпортал «Архіви України», що є невід'ємною складовою інформаційних ресурсів України.

Веб-сайт розглядається як документно-інформаційна система, оскільки йому притаманні всі ознаки такої системи у класичному розумінні: наявність масиву документів, засобів інформаційного пошуку, техніко-технологічних засобів фіксування, зберігання та представлення інформації, що існує у вигляді організованої сукупності електронних документів та їхніх зв'язків.

Офіційний вебпортал «Архіви України» було створено у результаті комплексу організаційно-правових заходів пов'язаних з інформатизацією архівної галузі і на сьогодні є потужним профільним інформаційним ресурсом, який містить величезний масив різнопланових відомостей про документальну спадщину України.

З твердження А. Кисельової, яка визначає «веб-сайт «Архіви України» як «новий вид архівного довідника – комплексний електронний довідник оперативного характеру» [1].

Можливості такого довідника досить широкі: він може включати описову (повідомлення, хроніка, огляд тощо), бібліографічну та археографічну (каталоги, покажчики, списки, переліки), едиційно-текстову (публікація джерел та наукових ресурсів), зображувальну (зокрема й кіно-фото ресурси) інформацію, зокрема, й краєзнавчого змісту, бази даних тощо.

Наявність у кожного державного архіву офіційного веб-сайту є невід'ємною складовою його інформаційної діяльності. Погоджуємося з тим, що можна виокремити наступні основні елементи (форми) представлення інформаційних ресурсів на веб-сайті архіву:

1. Інформативні сторінки веб-сайту – огляди фондів архіву, описи каталогів, картотек і покажчиків, які є в архіві.
2. Електронні довідники різноманітних жанрів і видів – путівники, анотовані реєстри описів тощо.
3. Цифрові зображення документів – у вигляді електронних виставок (онлайн виставок).
4. Власна науково-інформаційна робота працівників архіву – наукові публікації, дослідження.

Характерним для більшості архівних веб-сайтів є те, що практично на кожному з них подано інформацію про фонди. На веб-сайтах обласних архівів України характеристика складу фондів розміщена у рубриках «Фонди», «Склад фондів», «Склад та характеристика фондів», «Огляди фондів», «Науково-довідковий апарат».

Показовими у плані оцифрування фондів став і Державний архів Кіровоградської області, на сайті якого у рубриці «Електронний архів» розміщені цифрові матеріали наявних в установах соціальної пам'яті фондів, описів, путівників, метричних книг ті інших архівних ресурсів [2].

До сучасних методів репрезентації архівної інформації відноситься також організація виставок архівних документів, які функціонують у мережі «Інтернет» в режимі виставок онлайн [3].

Виставки, як важливий напрям ІТ-технологій архіву в сучасному соціально-комунікаційному середовищі, розраховані на всі три види взаємодії з оточуючим середовищем: зовнішньосистемним, внутрішньосистемним та міжсистемним.

Середньостатистичний користувач витрачає на знайомство з сайтом приблизно 10-15 хвилин, вирішуючи для себе питання про те, чи залишатися йому на сайті або закрити сторінку. Тому при створенні виставки архів повинен обирати засоби дизайну та оформлення, які привернуть увагу відвідувача експозиції і зацікавлять його. Не менш важливим для успіху виставки є інтерфейс сайту: інтернет-користувач повинен швидко знаходити цікаву для нього інформацію [4].

На вебпорталі ДАКО можна спостерігати постійно діючі документальні виставки онлайн, які класифікуються за такими рубриками:

- автограф української історії,
- голодомор українського народу,
- історія державності,
- радянський тоталітаризм, вибори, персоналії,
- Друга світова війна,
- Чорнобиль, пам'ятні дати, та інші.

Також, окрім створення власного вебпорталу, у роботі ДВО були задіяні певні програми для покращення онлайн виставки. Тому сьогодні на ринку програмного забезпечення можна спостерігати запропоновану низку продуктів, які варто застосувати для створення віртуальних експозицій: Calameo, PhotoPeach, Prezi, Dipity тощо.

Calameo – це сервіс для миттєвого створення інтерактивних публікацій в Інтернеті для читання з комп'ютера. Водночас робота з ними подібна до роботи з паперовими документами: можна перегортати сторінки, відзначати цікаві місця, збільшувати масштаб зображення. До основних переваг Calameo належать такі можливості:

- додавання інтерактивного контенту;
- аналіз поведінки читацької аудиторії;
- популяризація публікації (електронної виставки);
- відображення публікації на конкретному сайті;

– поширення публікації через соціальні мережі.

Зручним інструментом для створення слайд-шоу є онлайн-сервіс PhotoPeach. Використовуючи його засоби, можна сформувати з фотографій презентацію, додавши до неї музичний супровід і коментарі. Перевагою PhotoPeach є відсутність спеціальних вимог до фотографій, оскільки при завантаженні всі файли автоматично масштабуються до потрібних розмірів. Єдиною умовою для застосування сервісу є формат зображень – лише JPG, JPEG, PNG, GIF. Сервіс Prezi призначений для створення медіапрезентацій. Його інструментарій надає можливість наближати й віддаляти слайди, створюючи тривимірний ефект. Prezi доцільно використовувати для підготовки виставки-презентації, невеликих оглядів тощо. Матеріал можна згорнути в одне зображення і, збільшивши певний слайд, зробити акцент на важливому тексті, слові, ілюстрації.

Основним недоліком цього сервісу, як і низки інших, є потреба підключення до Інтернету та англійський інтерфейс. Prezi вирізняють певні переваги, це:

- хмарний сервіс для створення презентацій;
- нелінійна структура;
- велика бібліотека якісних шаблонів для презентацій;
- якісні шрифти;
- динаміка, зумування, візуальні ефекти;
- можливість імпортувати зображення, відео, презентації PowerPoint.

Для відображення хронологічних подій, інформацію про які збережено в архівних фондах, доцільно застосовувати онлайн сервіс Durity. Цей інструмент дає змогу представити події, явища чи факти в прив'язці до часу. Durity є одним із найфункціональніших у своїй категорії, адже допомагає створювати хронологічні послідовності, які можна переглядати в кількох варіантах: у тайм-лінії, фотоальбомах, простому текстовому списку подій і навіть на карті, якщо при створенні вказано географічну прив'язку для кожної події.

Такий нюанс вкрай важливий для архівних документів загальноукраїнського значення (матеріали, присвячені незалежності України, її розбудові та утвердженню на політичному, інституційному й міжнародному рівнях). Особливістю Durity є можливість його інтеграції з найпопулярнішими онлайн-сервісами та джерелами інформації [5].

Сервіс створення інтерактивних хронологічних стрічок дає змогу застосувати сучасний, динамічний і зручний спосіб представлення архівних даних у межах проведення презентації тематичної виставки. Певним недоліком таких сервісів є обмеження на фотографування архівних матеріалів.

Для створення персональних віртуальних тематичних виставок користувачі повинні мати не лише дозвіл на копіювання архівних джерел, а й портативний сканер, призначений для оцифрування текстів і зображень, що дасть змогу швидко опрацювати великий обсяг різноманітних документів (від фотографій до важливих рукописних архівних документів).

Отож, організація документальних онлайн виставок посідає важливе місце в інформаційній діяльності сучасних архівів. Адже завдяки такій роботі архіви відкривають свої інформаційні ресурси для широкого загалу, стають ближчими до суспільства. Інформаційний потенціал є доволі значним, але, разом з тим, не цілком достатнім для подальшого розвитку архівів як сучасних соціально-комунікаційних структур.

Актуальною залишається проблема розробки цільової комплексної програми соціально-наукової та електронної комунікації в мережі архівних установ України, гармонізація та впровадження міжнародних стандартів у цій галузі.

Реалізація перспективних напрямів розвитку веб-сайтів архівів нашої держави, використання сучасних методів репрезентації соціально значущої ретроспективної документної інформації дозволять поглибити процеси їх організаційно-функціональних трансформацій у сучасному інформаційному середовищі, забезпечить надійне підґрунтя переходу до формування єдиного архівного інформаційного простору.

Для удосконалення програмного забезпечення було б добре залучити програму для тривимірної реальності. Завдяки такій програмі, громадяни змогли не лише просто

переглядати виставку, а й мали б можливість побувати в віртуальному архіві. Це допомогло б залучити більше користувачів.

Вважаємо, що документні матеріали, представлені на виставках, можна доповнити також відео та аудіо файлами, це теж могло б допомогти в залученні аудиторії.

Отже, в сучасному інформаційному суспільстві важливими аспектами є відкритість суспільства і вільний доступ до інформації. Відтак, державні архіви України, попри існуючі проблеми, керуючись принципами демократичної і соціально правової держави та в міру наявних можливостей, намагаються забезпечити всім членам українського суспільства умови рівного, нічим не обмеженого доступу до історико-культурної спадщини України.

Список літератури

1. Кисельова А. Використання архівних електронних ресурсів: статистика відвідувань архівного порталу України. Архіви України. 2004. № 1-2. С. 158–167.
2. Офіційний веб-сайт Державного архіву Кіровоградської області. URL: <https://dakiro.kr-admin.gov.ua/>.
3. Левчук О. Соціалізація архівів у контексті основних тенденцій розвитку сучасного інформаційного простору. Архіви України. Київ, 2021. Вип. № 4. С. 25-41.
4. Тюрменко І.І. Установи соціальної пам'яті у соціокультурному інформаційному просторі. монографія Київ, 2020. 50 с.
5. Вовк Н. Електронні виставки архівних документів: сучасний стан та перспективи. Вісн. Книжкова палата. Київ, 2018. №5. С. 44-48.

УДК 504.3.06

А. Риженко, студ. гр. ЕО-21М

Л. Коломієць, доцент кафедри ЕОНСЗСЖ

Центральноукраїнський національний технічний університет

РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ ОЛІЙНОЕКСТРАКЦІЙНОГО ВИРОБНИЦТВА

У статті розглядається технологія олійного виробництва, визначаються заходи для зменшення атмосферного забруднення.

соняшникова олія, екстракція, рафінація, гдратація, гідрогенізація, санітарно-гігієнічні вимоги, гексановий розчинник, аміак, рекуперація

Актуальність теми. Галузь виробництва олій та твердих жирів займає одне з провідних місць в економіці держави. Водночас є ряд негативних впливів на довкілля технологічного процесу, тому актуальним є впровадження зокрема сучасних систем очищення викидів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для того, щоб з'ясувати причини можливого забруднення атмосфери, необхідно охарактеризувати технологічний процес олійно-жирового виробництва, який складається з багатьох послідовних етапів, та врешті зводиться до двох основних методів вилучення ліпідів: пресового та екстракційного.

Основний спосіб переробки насіння соняшнику на підприємствах -екстракційний, за допомогою якого олію добувають методом механічного тиску з подальшою екстракцією розчинником.

Очищення насіння від мінеральних і олійних домішок проводиться з метою підвищення якості олії, збільшення її виходу, а також збереження обладнання. Мінеральні